

V Bruseli 26. 8. 2015
COM(2015) 408 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Návrh spoločnej správy Rady a Komisie na rok 2015 o vykonávaní strategického rámca
pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020)**

Nové priority pre európsku spoluprácu v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy

{SWD(2015) 161 final}

1. SÚVISLOSTI

Európa stojí pred viacerými naliehavými úlohami: obnoviť vytváranie pracovných miest a oživenie hospodárstva, dosiahnuť udržateľný rast; preklenúť nedostatok investícií; posilniť sociálnu súdržnosť; venovať prvoradú pozornosť radikalizácii a násiliu. Zároveň musí Európa riešiť dlhodobé výzvy, akými sú starnutie, prispôsobenie sa digitálnej ére a konkurencia v globálnej znalostnej ekonomike.

Politická reakcia Európy v podobe nového programu pre zamestnanosť, rast, spravodlivosť a demokratickú zmenu predstavuje nový začiatok. Existujú silné ekonomické argumenty v prospech vzdelávania a odbornej prípravy ako odvetví vytvárajúcich dobré podmienky pre rast, ktoré by mali v tomto novom programe zohrávať kľúčovú úlohu. Investície do ľudského kapitálu sú dobre investovanými peniazmi. Dobré vzdelanie a odborná príprava pomáhajú pri podpore udržateľného hospodárskeho rastu: podnecujú vývoj a výskum, inováciu, produktivitu a konkurencieschopnosť. Ako sa zdôrazňuje v usmerneniach politík zamestnanosti na rok 2015, účinnosť a efektívnosť systémov vzdelávania a odbornej prípravy by sa mala zlepšiť, aby sa zvýšila úroveň zručností pracovnej sily a riešil nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, lepšie predvídali rýchlo sa meniace potreby trhu práce a aby sa na ne lepšie reagovalo. To je obzvlášť dôležité v čoraz digitalizovanejšej spoločnosti a pri prechode na obehové hospodárstvo.

Tragické výbuchy násilného extrémizmu na začiatku roku 2015 všetkým pripomenuli, že vzdelávanie a odborná príprava zohrávajú dôležitú úlohu aj pri podpore začleňovania a rovnosti, rozvíjaní vzájomnej úcty a pri vstúpení základných hodnôt v otvorenej a demokratickej spoločnosti. Poskytnutie vzdelávania a odbornej prípravy – najmä najviac znevýhodneným skupinám – má kľúčový význam pri predchádzaní a riešení chudoby, sociálneho vylúčenia a diskriminácie a pri budovaní základov, na ktorých stojí aktívne občianstvo. V oblasti vzdelávania a odbornej prípravy by sa preto malo zintenzívniť úsilie o zlepšenie prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu pre všetkých, čím sa prehĺbi sociálne zblížovanie.

Vzdelávanie a odborná príprava preto významne prispievajú k niekoľkým stratégiám a iniciatívam EÚ vrátane stratégie Európa 2020, iniciatívy jednotného digitálneho trhu, európskeho programu v oblasti bezpečnosti a investičného plánu pre Európu, pričom rešpektujú právomoci členských štátov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy. Strategický rámec pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020) dopĺňa vnútroštátne opatrenia a podporuje členské štáty formou výmeny skúseností, vzájomného učenia sa a získavania údajov, uskutočňovaním reforiem s cieľom ďalej zlepšovať ich výkonnosť.

Komisiou spravovaný Monitor vzdelávania a odbornej prípravy za rok 2014 naznačuje, že naďalej pretrvávajú závažné výzvy:

- 20 % mládeže EÚ vo veku 15 rokov dosahuje slabé výsledky v čítaní, prírodných vedách a matematike; 20 % dospelých má nízku čitateľskú a matematickú gramotnosť a 25 % má nízku úroveň digitálnych zručností – no len 10,7 % sa zapojilo do celoživotného vzdelávania, pričom dospelých s nízkou kvalifikáciou za zapojilo len veľmi málo.

- Predčasné ukončenie školskej dochádzky je v súčasnosti na úrovni 11,1 % a 19 členských štátov už tento hlavný cieľ stratégie Európa 2020 dosiahlo, ale v EÚ je ešte stále viac ako 5 miliónov osôb s predčasne ukončenou školskou dochádzkou, pričom ich miera nezamestnanosti je vysoká (41 %).
- Podiel ľudí s vysokoškolským vzdelaním sa naďalej zvyšuje a teraz je na úrovni 37,9 %. Tento hlavný cieľ stratégie Európa 2020 splnilo už 16 členských štátov, ale zamestnateľnosť absolventov zostáva v krajinách najviac postihnutých krízou závažným problémom.

Komplexné priebežné hodnotenie strategického rámca ET 2020 vykonané v roku 2014, do ktorého sa zapojili členské štáty a kľúčové zainteresované strany a ktoré poskytlo základ pre túto správu, viedlo k trom hlavným politickým záverom:

- Potvrdil sa veľký prínos integrovaného rámca zahŕňajúceho vzdelávanie a odbornú prípravu na všetkých úrovniach. Aktuálna potreba pružnosti a priepustnosti vzdelávania si vyžaduje súlad politik od vzdelávania v ranom detstve a škôl až po vysokoškolské vzdelávanie, odborné vzdelávanie a prípravu a vzdelávanie dospelých.
- Štyri strategické ciele ET 2020 (a súčasné referenčné hodnoty EÚ) zostávajú v platnosti tak, ako boli formulované komplexným a progresívnym spôsobom v záveroch Rady týkajúcich sa ET 2020 z roku 2009, vďaka čomu majú činnosti ET 2020 pevný základ až do roku 2020. Zameranie politiky sa však musí nastaviť tak, aby v ňom boli zahrnuté naliehavé hospodárske problémy a problémy spojené so zamestnanosťou a úloha vzdelávania pri podpore rovnosti a nediskriminácie a pri poskytovaní základných hodnôt, medzikultúrnych zručností a aktívneho občianstva.
- Úlohu ET 2020 ako prispievateľa do celkového programu EÚ pre zamestnanosť, rast a investície vrátane európskeho semestra je potrebné ďalej prehľbovať. Znamená to posilniť získavanie údajov a vzájomné vzdelávanie v súvislosti s potrebami reforiem, ako aj zvýšiť dôležitosť rámca pre jednotlivé krajiny.

Vzhľadom na výzvy a politické závery uvedené vyššie a na lepšie zosúladenie ET 2020 s politickými termínmi a prioritami EÚ navrhuje táto spoločná správa, aby sa európska spolupráca až do roku 2020 riadila podľa tohto rámca, čím sa zvýši jej pracovný cyklus z 3 na 5 rokov.

2. HLAVNÉ VÝZVY A BUDÚCE PRIORITY

Na základe hodnotenia a uznávajúc rozdiely medzi členskými štátmi sú v tejto časti predstavené hlavné trendy a výzvy európskych systémov vzdelávania a odbornej prípravy tvoriace základ pre identifikáciu – v prílohe 1 – nových *prioritných oblastí a konkrétnych otázok* pre ďalšiu činnosť do roku 2020.

2.1. Kvalita a relevantnosť výsledkov vzdelávania je kľúčová pre rozvoj zručností

Nízka úroveň základných kompetencií v Európe brzdí hospodársky pokrok a jednotlivcov vážne obmedzuje v ich profesionálnej, sociálnej a osobnej realizácii. Na posilnenie zamestnateľnosti, inovácie a aktívneho občianstva je nevyhnutné, aby sa základné kompetencie spojili s inými kľúčovými kompetenciami a postojmi: tvorivosťou, podnikavosťou a zmyslom pre iniciatívnosť, digitálnymi zručnosťami (vrátane programovania), cudzími jazykmi, kritickým myslením, a to prostredníctvom elektronickej gramotnosti aj mediálnej gramotnosti, a zručností odrážajúcich rozrastajúce sa odvetvia ako zelené hospodárstvo.

Kvalitu výsledkov vzdelávania je potrebné stimulovať s celoživotnou perspektívou. Šestnásť členských štátov už zaviedlo komplexné stratégie celoživotného vzdelávania, no tieto stratégie by mali vypracovať všetky krajiny a mali by zabezpečiť priepustnosť medzi rôznymi formami a úrovňami vzdelávania a od vzdelávania a odbornej prípravy k práci. Táto situácia si vyžaduje nepretržité úsilie o koordináciu a partnerstvo medzi rôznymi sektormi vzdelávania.

Vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve (VSRD) je východiskovým bodom a jedným z najúčinnějších prostriedkov na zvyšovanie spôsobilosti v kľúčových kompetenciách, čelí však dvojitej výzve v podobe zvyšovania dostupnosti a kvality. Obzvlášť problematické je poskytovanie služieb pre deti do 3 rokov. Na základe rámca kvality VSRD, ktorý vypracovali členské štáty počas predchádzajúceho pracovného cyklu, ku kľúčovým otázkam týkajúcim sa ďalšej práce patrí zlepšenie prístupu so zameraním na znevýhodnené skupiny, profesionalizácia zamestnancov a účinné riadenie, systémy financovania a monitorovania.

Opatrenia na zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky zaviedli všetky členské štáty, ale nie vždy predstavujú komplexnú stratégiu, ako sa požaduje v odporúčaní Rady z roku 2011. Úspešné riešenie si vyžaduje dlhodobú angažovanosť a spoluprácu naprieč odvetviami, ktoré sa zamerajú na prevenciu a včasný zásah. Súčasťou školských stratégií na zníženie predčasného ukončenia školskej dochádzky by mali byť prístupy založené na spolupráci, partnerstvách s externými zainteresovanými stranami a komunitou a zlepšenie výsledkov vzdelávania všetkých žiakov.

Systémy vysokoškolského vzdelávania by mali podporovať znalostnú ekonomiku. Vysokoškolské vzdelávanie musí účinne reagovať na potreby meniacej sa spoločnosti a trhu práce tým, že sa postará o to, aby sa modernizácia zamerala na synergie medzi výučbou, výskumom a inováciou, aby sa inštitúcie vysokoškolského vzdelávania prepojili s miestnymi komunitami a regiónmi, a inovatívnymi prístupmi s cieľom zlepšiť relevantnosť učebných plánov vrátane používania informačných a komunikačných technológií (IKT). Zvýšenie podielu absolventov, najmä zo znevýhodnených skupín, zostáva výzvou pre mnohé členské štáty.

Absolventi odborného vzdelávania a prípravy (OVP) vykazujú vo väčšine členských štátov dobrú mieru zamestnanosti. Učňovská príprava a duálne systémy OVP sú obzvlášť dôležité, pretože zabezpečujú príslušné zručnosti, ktoré uľahčujú prechod na trh práce. Na zlepšenie výkonnosti, kvality a prítťažlivosti odborného vzdelávania a prípravy, s dôrazom na učenie sa prácou, prijali členské štáty mnohé opatrenia na vykonávanie cieľov definovaných v bruggskom komuniké (2010) na obdobie rokov 2011 až 2014. V

nasledujúcom pracovnom cykle by mala podpora takéhoto vzdelávania vo všetkých jeho formách pokračovať a zároveň by sa malo posilniť Európske združenie učňovskej prípravy a zlepšiť predvídanie potrieb zručností na trhu práce. Strednodobé ciele definované v záveroch z Rigy z 22. júna 2015 (pozri prílohu 2) skonkrétňili toto zameranie a ich počet je obmedzený.

Vzdelávanie dospelých (VD) je základom zvyšovania kvalifikácie a rekvalifikácie. V dôsledku najnovšieho vývoja týkajúceho sa nízkych základných zručností dospelých a vysokých mier nezamestnanosti je nevyhnutné zintenzívniť realizáciu európskeho programu vzdelávania dospelých. K prioritám by mali patriť efektívnejšie riadenie, výrazné zvýšenie ponuky a miery využívania, flexibilnejšia ponuka, širší prístup, podrobnejšie monitorovanie a záruka lepšej kvality (pozri príloha 2).

2.2. Vzdelávanie musí prispievať k sociálnej súdržnosti, rovnosti, nediskriminácii a občianskym kompetenciám

Vo väčšine európskych krajín a krajín OECD je nerovnosť na najvyššej úrovni za posledných 30 rokov a má negatívny vplyv na výsledky vzdelávania, pretože vzdelávacie systémy zvyčajne kopírujú existujúce modely sociálno-ekonomického postavenia. Prelomenie medzigeneračného cyklu nízkej kvalifikácie musí byť preto prioritou. Väčšina členských štátov síce prijala opatrenia na zlepšenie prístupu k vzdelávaniu pre znevýhodnených študentov, vo vzdelávaní však pretrvávajú značné rozdiely a prístup ku kvalitnému všeobecnému vzdelávaniu a odbornej príprave je v mnohých častiach EÚ naďalej veľkou výzvou. Potrebne sú účinné opatrenia na inkluzívne vzdelávanie a odbornú prípravu pre všetkých študentov, pričom sa treba zamerať na tých, ktorí pochádzajú zo znevýhodneného prostredia, ľudí so špeciálnymi potrebami, migrantov alebo ľudí z prostredia migrantov a Rómov. Mala by sa plne mobilizovať záruka pre mladých ľudí.

Riešiť sa musia rodové rozdiely vo vzdelávaní a rodové rozdiely pri voľbe možností vzdelávania. Šikanovanie a násilie vo vzdelávacom prostredí vrátane rodovo motivovaného šikanovania a násillia nemožno tolerovať. Pedagógovia a vzdelávacie inštitúcie musia byť vybavené a podporované tak, aby vo svojom vzdelávacom prostredí umožnili študentom spoznať začleňovanie, rovnosť, nediskrimináciu a demokratické občianstvo.

Parížske vyhlásenie ministrov školstva zo 17. marca 2015 požaduje opatrenia na všetkých úrovniach na posilnenie úlohy vzdelávania pri podpore občianstva a spoločných hodnôt slobody, tolerancie a nediskriminácie, posilnení sociálnej súdržnosti a pomoci mladým ľuďom stať sa zodpovednými, nezaujatými a aktívnymi členmi našej rôznorodej a inkluzívnej spoločnosti¹. Vzdelávanie je dôležité aj pri predchádzaní a odstraňovaní marginalizácie a radikalizácie. Nadviazanie na toto vyhlásenie je kľúčovou prioritou nového pracovného cyklu, s konkrétnymi opatreniami opierajúcimi sa o financovanie z programu Erasmus+ a v súlade so štyrmi oblasťami, ktoré sa vo vyhlásení uvádzajú: i) podporovať získanie sociálnych, občianskych a medzikultúrnych kompetencií, zvýrazňovať zodpovednosť za základné európske hodnoty a podporovať aktívne

¹ Pri podpore sociálnej a demokratickej účasti mladých ľudí, ktorá je prioritou rámca spolupráce EÚ v oblasti mládeže, je dôležité neformálne vzdelávanie, pozri nadchádzajúcu správu EÚ o mládeži za rok 2015.

občianstvo, ii) podporovať kritické myslenie a mediálnu gramotnosť, iii) podporovať vzdelávanie znevýhodnených detí a mladých ľudí a iv) podporovať medzikultúrny dialóg.

2.3. Relevantné a kvalitné vzdelávanie si vyžaduje...

... aktívnejšie využívanie inovatívnych pedagogických postupov a digitálnych zručností a nástrojov: Niekoľko členských štátov oznámilo iniciatívy na zvýšenie digitálnych zručností učiteľov a študentov a jedna tretina zaviedla národné stratégie digitalizácie vzdelávania. Stále však pretrvávajú veľké problémy. Digitálna revolúcia zvyšuje dopyt po digitálnych zručnostiach a kompetenciách; vzdelávanie a odborná príprava musia túto potrebu riešiť, čo si vyžaduje investície do infraštruktúry, organizačných zmien, digitálnych zariadení alebo digitálnych kompetencií pedagógov a vytvorenie digitálnych (a otvorených) vzdelávacích zdrojov a vzdelávacieho softvéru vysokej kvality. Vzdelávanie a odborná príprava by mali využívať výhody vývoja v oblasti IKT a prijať inovačné a aktívne pedagogické postupy založené na participatívnych a projektovo orientovaných metódach. Otvorené vzdelávacie prostredie môže napomôcť spolupráci medzi sektormi vzdelávania vrátane oblasti znevýhodnených študentov.

... silnú podporu pre pedagógov: Mnohé členské štáty oznámili opatrenia na skvalitnenie odbornej prípravy učiteľov a zdôrazňujú, že formálne vzdelanie a ďalší profesijný rozvoj učiteľov a škooliteľov by mali byť vhodné na daný účel, pričom by mali byť kombináciou predmetu, pedagogických postupov a praxe. Pedagógovia by mali byť odborne vyškolení na to, aby sa vysporiadali s rastúcou rozmanitosťou študentov, aby predchádzali predčasnému ukončeniu školskej dochádzky a optimálnym spôsobom využívali inovatívne pedagogické prístupy a nástroje IKT, pričom na začiatku svojej kariéry by mali mať prístup k úvodnej podpore.

Nedostatok zamestnancov je v mnohých krajinách čoraz väčšou prekážkou kvality výučby, pričom záujem o učiteľské povolania upadá. Je potrebné prijať komplexné dlhodobé stratégie na výber najvhodnejších uchádzačov s rozmanitým zázemím a odbornými skúsenosťami, vzhľadom na to, že toto povolanie má silné rodové predsudky, a ponúknuť im atraktívne kariérne vyhliadky.

...uľahčenie vzdelávacej mobility: Z prvého porovnávacieho prehľadu v oblasti mobility (2014) vyplýva, že prostredie pre vzdelávaciu mobilitu sa medzi členskými štátmi výrazne líši, pričom pretrvávajú významné prekážky týkajúce sa informácií, podpory študentov a uznávania. Je nevyhnutné identifikovať a sledovať opatrenia týkajúce sa transparentnosti, zabezpečenia kvality, potvrdzovania a uznávania zručností a kvalifikácií. Na monitorovanie situácie v oblasti mobility sú potrebné lepšie údaje.

Podpora internacionalizácie vysokoškolského vzdelávania zostane prioritou vrátane rozvoja strategických partnerstiev, spoločných kurzov a podpory mobility študentov, učiteľov a výskumných pracovníkov.

...posilnené a zjednodušené nástroje EÚ v oblasti transparentnosti a uznávania kvalifikácií: Nástroje v oblasti transparentnosti a uznávania kvalifikácií sú nevyhnutné pre mobilitu, zamestnateľnosť a celoživotné vzdelávanie, ako aj na zabezpečenie toho, aby bolo možné využívať aj kvalifikácie nadobudnuté mimo EÚ. Väčšina členských štátov vypracovala svoj národný kvalifikačný rámec a uviedla v ňom odkaz na európsky

kvalifikačný rámec (EQF). V ďalšej činnosti by sa mal podporiť prechod od transparentnosti k uznávaniu kvalifikácií v celej Európe, a to posilnením úlohy európskeho kvalifikačného rámca a podporou potvrdzovania neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Primerané nástroje na uznávanie a potvrdzovanie digitálne nadobudnutých vedomostí, zručností a kompetencií môžu podporiť využívanie otvorených a inovatívnych vzdelávacích postupov. Na posilnenie dosahu by sa mala osobitná pozornosť venovať zjednodušeniu a zracionalizovaniu existujúcich nástrojov EÚ v oblasti zručností a kvalifikácií zameraných na širokú verejnosť.

...riešenie otázky nedostatku investícií: Efektívne investície do kvalitného vzdelávania a odbornej prípravy sú zdrojom udržateľného rastu. No od vypuknutia krízy ostávajú verejné rozpočty naďalej obmedzené a viaceré členské štáty svoje výdavky na vzdelávanie a odbornú prípravu v reálnom vyjadrení znížili. Z toho vyplýva nevyhnutnosť podporiť členské štáty pri navrhovaní reforiem, ktoré prinesú kvalitné vzdelávanie a odbornú prípravu efektívnejšie a v širokom spoločenskom kontexte. Investičný plán pre Európu (IPE), program Erasmus +, európske štrukturálne a investičné fondy vrátane iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí a programu Horizont 2020 môžu pomôcť stimulovať investície a podporiť politické priority ET 2020 zabezpečením úzkeho prepojenia s politikami.

3. RIADENIE A PRACOVNÉ METÓDY

Od zverejnenia spoločnej správy z roku 2012 sa riadenie ET 2020 zlepšilo, najmä posilnením získavania údajov (Monitor vzdelávania a odbornej prípravy) a prevádzkyschopnosti pracovných skupín a pravidelných platforiem na výmenu medzi kľúčovými zainteresovanými stranami ako napríklad fóra pre vzdelávanie, odbornú prípravu a mládež. Hodnotenie naznačuje konsenzus v týchto prístupoch nasledujúceho pracovného cyklu:

- Zásadný význam pre účinnosť rámca ET 2020 majú **výrazné analytické dôkazy a monitorovanie dosiahnutého pokroku**, ktoré sa zrealizujú v spolupráci s Eurostatom, sieťou Eurydice, Európskym strediskom pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop), OECD a ďalšími organizáciami.
- Zjednodušenie a **racionalizácia podávania správ** podľa rámca ET 2020 zostávajú prioritou a podporia sa predĺžením pracovného cyklu na 5 rokov;
- **Silnejšími väzbami medzi vzdelávaním, podnikmi a výskumom a zapojením sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti** sa posilní vplyv ET 2020 a relevantnosť systémov vzdelávania s cieľom zvýšiť inovačnú kapacitu Európy. Zásadné postavenie v tejto súvislosti majú znalostné aliancie, aliancie sektorových zručností v rámci programu Erasmus +, akcie Marie Curie-Sklodowskej a Európsky inovačný a technologický inštitút v rámci programu Horizont 2020. Zapojenie zainteresovaných strán sa bude podporovať aj prostredníctvom fóra pre vzdelávanie, odbornú prípravu a mládež, spoločného európskeho fóra univerzít a podnikateľov, fóra pre OVP a podnikanie a tematických fór v členských štátoch. Pokračovať sa bude aj v spolupráci s európskou občianskou spoločnosťou a európskymi sociálnymi partnermi, aby sa umožnilo optimálne využitie ich odborných znalostí a podporných kapacít.

Nástroje ET 2020 sa osvedčili, ale nie vždy mali skutočný dosah na vnútroštátnej úrovni, a to najmä z dôvodu nedostatočnej synchronizácie činností, nedostatočného šírenia a nízkej informovanosti o užitočnosti výsledkov na vnútroštátnej úrovni. Súbor nástrojov ET 2020 sa posilní takto:

- Na zlepšenie transparentnosti a súladu činností ET 2020 pripraví Komisia v spolupráci s členskými štátmi (vrátane trojíc predsedníctiev Rady) **orientačný priebežný pracovný plán ET 2020**, ktorým zjednotí a poskytne jasný prehľad podujatí partnerského učenia a kľúčových aktivít plánovaných v rámci pracovných skupín ET 2020 a neformálnych skupín vysokých úradníkov, t.j. stretnutia generálnych riaditeľov zodpovedných za školy, OVP a vysokoškolské vzdelávanie (stretnutia GR) a skupiny na vysokej úrovni pre vzdelávanie a odbornú prípravu.
- Od roku 2016 bude na *prioritných oblastiach ET 2020* pracovať nová generácia **pracovných skupín**. Všetky skupiny budú podávať správy príslušným neformálnym skupinám vysokých úradníkov, ktorí poskytnú usmernenie a vyberú príslušné výstupy pre Radu. Budú sa podporovať inovačné pracovné metódy a výsledky činností skupín sa budú šíriť efektívnejšie, čím sa zabezpečí skutočná výmena poznatkov.
- Posilnia sa **aktivity ET 2020 v oblasti vzájomného učenia sa**, ktoré sú zvyčajne súčasťou pracovných skupín, a členskými štátmi, ktoré čelia podobným politickým problémom, sa umožní pracovať v rámci zoskupení. **Partnerské hodnotenia** v rámci stretnutí GR zamerané na špecifické problémy jednotlivých krajín sa ukázali ako užitočné, ale vyžadujú si viac prípravy a interaktívneho dialógu. Individuálne **partnerské poradenstvo môže** podporiť konkrétny vnútroštátny program reforiem.
- **Šírenie osvedčených postupov** a získaných skúseností s prípadným využitím medzinárodných skúseností sa posilní prostredníctvom tematických podujatí, výmen zameraných na odovzdávanie poznatkov v oblasti politiky a všetkých ďalších spôsobov prenosu a výmeny poznatkov o tom, čo funguje vo vzdelávaní.
- Systematicky sa bude využívať **Monitor vzdelávania a odbornej prípravy** synchronizovaný s európskym semestrom a poskytujúci aktuálne tematické informácie zamerané na jednotlivé krajiny (vrátane ich silných a slabých miest) s cieľom poskytovať informácie pre politické debaty na úrovni Rady a Európskeho parlamentu v diskusiách o vzdelávacích výzvach a reformách.
- V plnej miere sa využije potenciál programu **Erasmus+** na posilnenie dosahu nástrojov ET 2020 vrátane ukotvenia príprav na experimenty v oblasti politiky v pracovných skupinách a použitia údajov získaných prostredníctvom vynikajúcich projektov.

PRÍLOHA 1: PRIORITNÉ OBLASTI PRE EURÓPSKU SPOLUPRÁCU V OBLASTI VZDELÁVANIA

A ODBORNEJ PRÍPRAVY

Priebežné hodnotenie potvrdilo štyri *strategické ciele* ET 2020 stanovené Radou v roku 2009:

1. Postarať sa o realizáciu celoživotného vzdelávania a mobility,
2. Zlepšiť kvalitu a účinnosť vzdelávania a odbornej prípravy,
3. Podporovať spravodlivosť, sociálnu súdržnosť a aktívne občianstvo,
4. Posilniť oblasti tvorivosti a inovácií vrátane podnikania na všetkých úrovniach vzdelávania a odbornej prípravy.

V rámci týchto strategických cieľov sa v hodnotení zdôraznil spoločný cieľ členských štátov zjednodušiť súčasné prioritné oblasti činností. V nasledujúcej tabuľke sa navrhuje **zníženie z 13 na 6 prioritných oblastí**, z ktorých každá môže prispieť k jednému alebo viacerým strategickým cieľom na obdobie do roku 2020, pričom budú v plnom súlade s celkovými politickými prioritami EÚ a budú k nim prispievať.

V nasledujúcej tabuľke sú prioritné oblasti rozdelené na *konkrétne témy*, ako odpoveď na žiadosť Rady o konkrétnejšie označenie tém pre budúcu prácu. Tieto oblasti budú ďalej sledované prostredníctvom pracovných metód a nástrojov ET 2020, sú i) odrazom spoločného problému členských štátov a ii) preukazujú pridanú hodnotu vyplývajúcu z ich riešenia na európskej úrovni.

Členské štáty si v súlade s vnútroštátnymi prioritami vyberú tie oblasti a témy práce a spolupráce, do ktorých sa chcú zapojiť.

	PRIORITNÉ OBLASTI	KONKRÉTNE TÉMY
1	<p>Relevantné a vysokokvalitné zručnosti a kompetencie so zameraním na výsledky vzdelávania pre zamestnateľnosť, inováciu a aktívne občianstvo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Posilniť ciele politické opatrenia na riešenie problému nízkej úrovne základných zručností v celej Európe, ktoré sa budú týkať gramotnosti, matematiky, prírodných vied a digitálnej gramotnosti • Posilniť rozvoj prierezových zručností a kľúčových kompetencií v súlade s referenčným rámcom pre kľúčové kompetencie pre celoživotné vzdelávanie, najmä digitálnych, podnikateľských a jazykových kompetencií, prostredníctvom spoločných rámcov EÚ a nástrojov sebahodnotenia ako napríklad HEInnovate • Oživiť stratégie celoživotného vzdelávania riešením fáz prechodu v rámci školského vzdelávania a zároveň podporovať prechod medzi odborným vzdelávaním a prípravou, vysokoškolským vzdelávaním a vzdelávaním dospelých vrátane neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa a od vzdelávania a odbornej prípravy k práci • Podporovať prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve, najmä pre znevýhodnené skupiny, a realizáciu rámca kvality v oblasti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve • Znižovať počet prípadov predčasného ukončenia školskej dochádzky podporovaním školských stratégií a príležitostí získať druhú šancu, s dôrazom na účinné vzdelávacie prostredie a pedagogické postupy • Podporovať trh práce a spoločenský význam vysokoškolského vzdelávania, a to aj prostredníctvom lepších informácií o potrebách a výsledkoch trhu práce a lepšieho predvídania týchto potrieb a výsledkov, nových typov učebných osnov, väčšieho podielu učenia sa prácou a intenzívnejšej spolupráce medzi inštitúciami a zamestnávateľmi • V odbornom vzdelávaní a príprave realizovať strednodobé ciele z Rigy (pozri prílohu 2) a zároveň posilniť Európske združenie učňovskej prípravy a lepšie predvídať potreby v oblasti zručností pre trh práce • Realizovať európsky program pre vzdelávanie dospelých (pozri prílohu 2)
2	<p>Inkluzívne vzdelávanie, rovnosť, nediskriminácia a podpora občianskych kompetencií</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Riešiť rastúcu rozmanitosť študentov a zlepšiť prístup k vysoko kvalitnému a inkluzívnemu procesu bežného vzdelávania a odbornej prípravy pre všetkých študentov vrátane osôb zo znevýhodneného prostredia, osôb s osobitnými potrebami, migrantov a Rómov, a zároveň riešiť aj diskrimináciu, rasizmus, segregáciu, šikanovanie, násilie a stereotypy • Riešiť rodové rozdiely v oblasti vzdelávania a presadzovať rodovo vyváženejšie možnosti výberu vzdelávania • Uľahčiť účinné získanie jazykového vzdelávania a zamestnania

		<p>pre migrantov</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podporovať občianske, medzikultúrne, sociálne a vzťahového kompetencie, vzájomné porozumenie a rešpekt a zodpovednosť za demokratické hodnoty a základné práva. • Posilňovať kritické myslenie a počítačovú a mediálnu gramotnosť
3	Otvorené a inovatívne vzdelávanie a odborná príprava, v rámci ktorej sa plne zohľadňuje digitálna éra	<ul style="list-style-type: none"> • Presadzovať inovatívne a aktívne pedagogické postupy ako napríklad metódy interdisciplinárnej výučby a spolupráce na podporu rozvoja relevantných zručností a kompetencií na vysokej úrovni, pričom sa bude podporovať inkluzívne vzdelávanie, a to aj pre znevýhodnené skupiny a študentov so zdravotným postihnutím • Podporovať participatívne riadenie vzdelávania motivovaním študentov, pedagógov, rodičov a širšej miestnej komunity ako napríklad skupín občianskej spoločnosti, sociálnych partnerov a podnikov, aby sa zapájali • Zvyšovať synergie medzi vzdelávaním, výskumom a inovačnými činnosťami s výhľadom udržateľného rastu, nadväzujúc pritom na vývoj vo vysokoškolskom vzdelávaní a s novým zameraním na OVP a školy • Podporovať využívanie IKT ako hnacej sily systémovej zmeny na zvýšenie kvality a relevantnosti vzdelávania na všetkých úrovniach • Zvyšovať dostupnosť a kvalitu otvorených a digitálnych vzdelávacích zdrojov a pedagogických postupov na všetkých úrovniach vzdelávania v spolupráci s európskymi komunitami otvoreného zdrojového kódu • Riešiť rozvoj digitálnych zručností a kompetencií na všetkých úrovniach vzdelávania ako odpoveď na digitálnu revolúciu
4	Silná podpora pre pedagógov	<ul style="list-style-type: none"> • Posilniť nábor, výber a úvodnú podporu najlepších a najvhodnejších kandidátov na učiteľskú profesiu • Zvyšovať atraktivitu a prestíž učiteľského povolania, a to aj prostredníctvom komplexných stratégií • Podporovať formálne vzdelávanie a ďalší profesijný rozvoj pedagógov, najmä preto, aby sa dokázali vysporiadať so zvyšujúcou sa rozmanitosťou študentov, prípadmi predčasného ukončenia školskej dochádzky, učením sa prácou, digitálnymi zručnosťami a inovačnými pedagogickými postupmi, a to aj prostredníctvom nástrojov EÚ, ako sú eTwinning, School Education Gateway a Elektronická platforma vzdelávania dospelých v Európe (EPALE) • Podporovať excelentnosť vo vyučovaní na všetkých úrovniach prostredníctvom návrhu programov, učiacich sa organizácií a stimulačných štruktúr a objavovať nové spôsoby toho, ako merať kvalitu odbornej prípravy učiteľov

5	Transparentnosť a uznávanie zručností a kvalifikácií na uľahčenie vzdelávacej a pracovnej mobility	<ul style="list-style-type: none"> • Posilniť transparentnosť, zaistenie kvality, potvrdzovanie a uznávanie zručností a kvalifikácií vrátane tých, ktoré boli získané prostredníctvom digitálneho vzdelávania, elektronického a otvoreného učenia sa a potvrdením neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa • Zjednodušiť a zracionalizovať nástroje transparentnosti, dokumentácie, potvrdzovania a uznávania kvalifikácií, ktorých súčasťou bude priamy dosah na študentov, pracovníkov a zamestnávateľov a podpora využívania kvalifikačných rámcov • Podporovať mobilitu študentov, zamestnancov a výskumných pracovníkov a rozvoj strategických partnerstiev a spoločných kurzov zvýšením internacionalizácie vysokoškolského vzdelávania
6	Udržateľné investície, výkonnosť a efektívnosť systémov vzdelávania a odbornej prípravy	<ul style="list-style-type: none"> • Preskúmať potenciál IPE v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, a to aj podporou modelov financovania, ktoré prilákajú súkromných aktérov a kapitál • Povzbudiť členské štáty, aby tvorili politiky na základe overených údajov s cieľom monitorovať politiky a navrhovať reformy, ktorými dokážu efektívnejšie zabezpečiť kvalitu vzdelávania • Podporovať inovačné spôsoby zabezpečenia udržateľných investícií do všetkých foriem a úrovní vzdelávania vrátane financovania a rozdelenia nákladov založených na dosiahnutých výsledkoch

PRÍLOHA 2: OSOBITNÉ PRIORITY V OBLASTI ODBORNÉHO VZDELÁVANIA A PRÍPRAVY (OVP) A VZDELÁVANIA DOSPELÝCH DO ROKU 2020

Odvetvové programy OVP (kodansko-bruggský proces) a obnovený európsky program vzdelávania dospelých si vyžadujú podrobnejšie uvedenie výsledkov/priorít na obdobie do roku 2020, ako aj ich potvrdenie prostredníctvom tejto spoločnej správy.

Strednodobé ciele z Rigy týkajúce sa OVP

- Podporovať **učenie sa prácou** vo všetkých jeho formách s osobitnou pozornosťou venovanou učňovskému vzdelávaniu, a to zapojením sociálnych partnerov, podnikov, obchodných komôr a poskytovateľov odborného vzdelávania a prípravy, ako aj stimuláciou inovácie a podnikania
- Ďalej rozvíjať mechanizmy **zabezpečenia kvality** v OVP v súlade s odporúčaním európskeho referenčného rámca zabezpečenia kvality (EQAVET) a v rámci systémov zabezpečenia kvality zaviesť nepretržité **informácie a spätnú väzbu pre systémy počítačného (IVET) a kontinuálneho (C-VET) odborného vzdelávania a prípravy založené na výsledkoch vzdelávania**
- Zvýšiť **prístup k OVP a kvalifikáciám pre všetkých** prostredníctvom flexibilnejších a priepustnejších systémov, predovšetkým prostredníctvom účinných a integrovaných služieb poradenstva a sprístupnením potvrdzovania neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa
- Ďalej posilňovať **klúčové kompetencie** v učebných osnovách OVP a poskytovať efektívnejšie možnosti na nadobudnutie alebo rozvoj týchto zručností prostredníctvom IVET a C-VET
- Zaviesť systematické prístupy a príležitosti pre **úvodný a ďalší profesionálny rozvoj učiteľov, lektorov a inštruktorov OVP** v školách a v zariadeniach na učenie sa prácou

Priority obnoveného európskeho programu vzdelávania dospelých

- **Riadenie:** zabezpečiť súlad vzdelávania dospelých s ostatnými oblasťami politiky, zlepšiť koordináciu, účinnosť a relevantnosť pre potreby spoločnosti, hospodárstva a životného prostredia, zvýšiť investície
- **Ponuka a využívanie:** výrazne zvýšiť ponuku vysokokvalitného vzdelávania dospelých, najmä v oblasti čítania a písania, počítania a digitálnych zručností, a zvýšiť využívanie prostredníctvom účinného informovania, poradenstva a motivačných stratégií zameraných na skupiny, ktoré to najviac potrebujú
- **Flexibilita a prístup:** rozšíriť prístup prostredníctvom zvýšenia dostupnosti učenia sa prácou a efektívneho využívania IKT, zaviesť postupy na zistenie a posúdenie zručností dospelých s nízkou kvalifikáciou a poskytnúť im dostatočné príležitosti na druhú šancu, ktoré povedú k uznanej kvalifikácii podľa európskeho kvalifikačného rámca pre tých, ktorí nemajú kvalifikáciu úrovne 3
- **Kvalita:** zlepšiť zabezpečenie kvality vrátane monitorovania a hodnotenia vplyvu, zlepšiť úvodné a ďalšie vzdelávanie pedagógov, ktorí vzdelávajú dospelých a získať potrebné údaje o potrebách na to, aby bolo možné zamerať a navrhnuť poskytovanie tohto vzdelávania